Контрольный экземпляр

Массе а мехкий пролетареш, вIашагIкхета!

СВЕРДЛО

СОВЕТСКИ СОЮЗА КОММУНИСТИЧЕСКИ ПАРТЕ НОХЧ-ГIАЛГIАЙ ОБКОМА, НОХЧ-ГIАЛГIАЙ АССР ЛАКХЕХЬАРЧА СОВЕТЕИ МИНИСТРИЙ СОВЕТЕИ ОРГАН

(«СВЕТ») Орган Чечено-Ингушского обкома КПСС, Верховного Совета и Совета Министров Чечено-Ингушской АССР

Газет арадувл 1923 шера денз • ШИНАРА, 29 июнь, 1976 шу. • № 79 (5591). • Мах 2 кеп.

АЛТАЙСКИ КРАЙ. Рубцовск яхача города гаьна йоацаш болх бе йолденнай 500 киловольт электроэнергин йоккха Веселоярск электростанин. Электропередачкай лине тIа тIоаллера Ермаковски ГРЭС-ла (Казахски ССР) ток Алтая Къулбекъен районашкех

Казахстана махбоалеп областашкех кхиъчаш. Уьк пятилеткарIа Веселоярск подстанце новкъостала Сибаргеин энергосистема цаI йолча мехка энергосистемах дIахоттаргIа.

СУРТА тIа: Веселоярски электростанин.

В. САДЧИНОВА сурт.
ТАСС фотохроника.

КПСС ОБКОМЕИ НОХЧ-ГIАЛГIАЙ АССР МИНИСТРИЙ СОВЕТЕИ

ХЬАЙБАШКА ДИЗАЙ ЙIАЙХАЧА ЛАТТАШИ IА ДАККХИЙТА!

ДОАКЪАРАШ ШОАЙ ХАННАХЬА КИЙЧДАРАЙ 1976—1977 ШЕРАШКА ХЬАЙБАШКА IА ДАККХИЙТАРА КИЙЧО ЯРАЙ ДЕ ДЕЗАРЕХ

КПСС обкома бюроси Нохч - ГIалгIай АССР Министрий Советон белагалдар, пачхьалкхено массе а оагIорахьара новкъостал дар, партийин, советски, юртбоахлен органашна бохкура оагIорахьара бол бар, колхозхоша, юрта боахама болхло-шеи специалисташеи дIадехача шера хьоттама хьалаи аттув бошшеи шийлерах этта хьалоши эшарца шоаш ца кхобеш кхъьегар бахьан долаш дукхача колхозашеи совхозашеи дика чахьдахкхар хьайбаш IангIара доахкилга, хьайбай керттера дакъа йоаргIар, 1976 шера хьахьарца яхь шера хьайбай продукташ кийчъяра эша хьалаш оттадир. Хьайбай продукташ дукхагIа яхара, хьайбаш иа дойташ йоргIара дикагIа хьокхамаш тоб-таз Наурски, Шелковской, Сунженски, Ножай - Юртовски Веденски районий боахамаша: Цунца цхьана. цхьайоча колхозашеи совхозашеи хьайбай продуктивность, къаьстта а дегтача доахана яр, лохьешай, дулхи шурен кIезнигагIа дахьад, хьайбаш кIезнидеина.

Шурен дулхи дикагIа къаьстта чIовгIа кIезнигдаьд 1976 шера 5 бетта, дIадахча шера цу хьанаца нийсдича, Ачхой - Мартановски, Урозаевски, Гудермеевски, Малгобекски, Урус - Мартановски Шалинскии районашца. Пахка доахан кIезнидеилад Назрановски, Малгобекски, Гудермеевски. Урозаевски, Урус - Мартановски районий боахамаша. Цхьайоча колхозашеи совхозашеи хьайбай продуктивность къаьстта а дегтача доахана яр, лохьешай, дулхи шурен кIезнигагIа дахьад, хьайбаш кIезнидеина.

КПСС цхьайолча горкомаша, райкомаша, горраййисполкомаша, юрта боахамаша министерствоша, «Сельхозтехника» объединенеи, «Скотопром», «Плодопром», «Птицепром» тресташ, «Ченнингушнефть», «Консервплодоовощ» объединеенаш дехкарийа я доакъараш кийчдеча вIашIтIехьдоакхехачара белгалдаьлхой доакъара шIаьдаха, общественна хьайбашIатех хIотта наьха доахана, доахна хьайбашIатеи кхочаьм хиллал доакъараш кийчделга, эшаш долча доакъарех 20 процентал кIезнигагIа доацаш тIоъжеи мошеи доакъарий дикагIа чера колхозеи совхозеи хулийтIгIа Iалашъе.

10 июль тIакхачалехь дерригача боахамашка кийчъяь хила еза силоса доакъар кийчу комбайнаш, силос дIакхаьдара къоастаза кхьйола техника, транспортна средташ, силос чуйоллара траншеяшни кхьюлара тIирсаш;

къаьстта терзам тIабахитабар йол хьокха техника, из йокъашо агрегаташ, трануз-автопоезда, трактарийн средствашни, йол, сенаж, бакыа хьоар, чя, лохьоре яларан кьокха техника сеца ца латташ болх бен хилийтара; ча кийдарен поз пачхьа чрез, силос эрен, гамаш гулъара гIулакх - вIашIтехьлаккха деза, уж доагалелан уж тIадоллаше а лыьта оахкиген хилийта йиш ян;

колхозашеи совхозашеи доакъараш кийдеш йола механизированни бригаладш (звеньяш, отрядаш) кхы тIа хьаяьза яргьяш, уж балха говзал дика йолча карамаша дIадаьлча, царна тIаьIоагIье еза техникех транспортни средствашх:

дIайийначъа культуратIен эрий ялача дакъеначитеи дика тIулакх делга Iалайше деза, йол лоашлаъа хIинашка хьекха йокъехьга, доакъар кийдеча технологи лерттIа лелаелга Iалашде деза, уж довлгга хилийта йиш яр, доакъар чуоцача машинехи агрегатехи лакха оасарде йолаш пайда эшара, цIаьи шерни шерни тоъам хьуръолла доакъараш кийчдара задашеи кхочаьш а тIехкхочаьш а яра йола механизаторашта юкъера социалистически яъь шерра йоазе еза, моральни а материальни а соагIаташ телера гIулакх вIашIтехьдаккхазга дарглаш.

Юрта боахама министерствоша, «Скотопром», «Плодопром», «Птицепром» тресташа, «Ченнингушнефть», «Консервплодоовощ» объединеенаша, КПСС горкомашеи райкомашеи, горраййисполкомаша Iалашдаиза дарглаш оттадаьлга боарамегIа гIожа, моша доакъараш, бакыа хьоар, доакъара брикеташ кийчъеллга. Комбидоакъара промышленноста витамини бакыа хьоар дагадеза задалиеш хьакъа кхочашъеллга, доакъар доакъара цхьана условни агрегато сезонгIа 400 тонн бакыа хьоар доаккхилга Iалашдаиза дарглаш.

Болхаминка кхы тIа а доакъараш Iоаделга вIашIтехьлаккха деза гамаш, зуз, комсеп хьайола отходаш, гаьний гIаш, кхачан отходий, корнеплодий, бакыоагIай, гидуарий отходий чотах. Iа доакъара дьяIеначка хIара устагIаиза лаврхIа 180 кг кIезнигагIа доаиаш гIожа доакъара страхови запасаш Iалашъе еза.

Ялята продуктай республикански производственни управленне 1976 шера 1 июль тIакхочаьл предложени ялх еза тоъмерекалат чакхдоахача хана хьалулуча кхыча продуктехь доакъара смесаш эра.

Юрта боахамо министерстваша, «Скотопром», «Плодопром», «Птицепром» тресташа, «Ченнингушнефть», «Консервплодоовощ» объединеенаша енна колхозхошеи совхозхошеи 45 эзар гектара тIа пожнинаш цIоаделга Iаьоне дIахьара куьгIарш цIьаькхаз а дIаеран йола предложени тIалIацI.

Юрта боахама министерства, «Сельхозтехника» республикански объединене, шефство делача промышленни гIишлошъечеи организацийн предприятейи кулгалхоща сихде деза комбидоакъара заводаши цехаши хьеделеи царна оборудованни елгеи, хIаьта ништа змидо-концентратаи добиваьи (АКД) хьаю цIаьш хьалъеллга. Оттаьяча объемаш комбидоакъараш, карбамидни концентрат хьаелга Iалашде деза.

ХIара боахаме доакъар оатмига, дрожжеваш, термохимически обработка елга, доакъарий хьоонал аIеш йолча карбамидашца, фосфаташа, кхыча добавкаша тоадс деза доакъар.

Юрта боахама министерство, кхыйола юртбоахама водстваши, колхозаш совхозаши, «Ченнингельстрой», «Ченнингхолхострой» республикански объединеи, горрайисполкомаш дехкарийа я 1976 шера 1 сентябрь тIакхочаьш хьайбай ерригача помещеншта ремонт елга дизза чакхдаккха. 1-гIа ноябрь тIакхочаьш коровникаш, телятникаш, свинарникаш, кхыдоIа хьайбай гIирсаш хьалдалдаза план кхоачашъе, укх шера силосеи сенажи чуйоллара чура пенаш хьалха йола траншеяш шоай ханнахьа хьалъяь яха.

Хьайбаш Iалаяжча чусоединалехьа йолаш йиччарна цIонот яь а хьакха, жалъеь доакъара цехаш болх бе йолаялийта. Шефство лелаеча коллективай кулгалхой деххарийла да доакъара цехаш хьалъеллеи царна ремонт ешеи, оборудовани кийчъеш, уж болх бе йолайолийтIгIа сихдича, хIаьта ништа хьайбай фермашкеи доакъара цехашкеи хиипроводаш гIирсиргIойаша, чIогIаме ремонт ешеи, этажметаторча колхозашеи, совхозашеи ма-могта новкъостал де.

Мелиорацеи хин боахамеи министерство, юрта боахама министерство, «Сельхозтехника» республикански объединеена, КПСС горкомаш, райкомаш, горрайисполкомаш, колхозийн совхозийн кулгалхоша кхъьегга терзо е еза хьайбай боахама комплексаш, фермаш, бригалаш хьайбаш лелаеркй кадрашца Iалашъяра, цар деннала вIашIгIоллара, царна хиллара дарддона производственни бытовни хьалаш Iалашдара.

Доакъара ерригача ресурсаех пайда эцара дича баьхьала лаьрхIар юрта боха база кIезнета могаш бола бергIа иах, промышленни, гIишлошъеча, транспортни предприятей, ишкта учреждеенеи болхлоIи гIулакхера иахи доакъар кийчдара цIерра юкъеозанга КПСС обкомаш, райкомаша, горрайисполкомашта могайаьл пюнь бетта денз октябрь беттага кхачалца хьайбашта доакъар кийчдара субботникаш а воскресникаш де. Нацъяй собрани хьастишка, кандидатура улуь, хьунполосашкеи хьун юкъерча майдашкеи, лоаман доакъашка кулг - кара баьшаш хьакхара чотах болх бе могачъ тIара болъзарча 250 кг баьшаш хьакха задани оттаяьй.

Колхозийн совхозийн кулгалхоша Iалашдаза дарглаш кийчаьлча дерригача доакъара яийса учет делаелга, талларах, лечъьадарах, цIерах из лоралелга. 1 октябрь тIакхачалехь хIара ферме, бригале колхозе, совхозе, хIара бетта йола планаш оттае цIа кхаьлъа дерригача доакъара дерригача тайпаш доахана дIадаьлийтара боахаме оттаьяча хIара денна йолча пормашки хьежжа, хIаьта уж делаелга чIогIа кхочашъа а деза къаьстта болъзаш доацаш оттаьяча нормаеа тIех доакъар тIа, ухийтараш тIоаIаелча бехкгохкаме уъеа бе за.

15 октябрь тIакхачалехьа цхьайбаша Iа доакъарчIогIача кийчъяь ерригача йолу чаи дIатIаозаига Iалашде деза.

Республикански, районни газетий редакцеата телевиденеи радион комитета тIадиллад кепайозан тIа, телевиденеа радио чуГIоллеи юрта боахама болхлоша дикал лаьхьа йола доакъараш кийчдара, хьайбай фермаш Iенга кийлъяра делаю социалистически яъь шерра ювша.

ХЬАЙБАША — ШОРТТА ДОАКЪАР

Укх шера 21 июнь тIакхоачан Iалашдьача доакъара итоган яьй республика статистически управленне.

ДIадахача кIиргIа Iалашъяьй 9793 тонн йол, 15048 тонн сенаж, дьыхкхад 1495 тонн бакыий витаминни хьоар. •

Доакъар ма-могта дуккагIа Iалашлара районашта юкъе яьржача социалистически яхье хьакха Шелковской район я. 21 июнь тIакхочаьш цу районе юрта боахама кхъьегаргIошца Iалашъьй 7,8 эзар тонн йол, кийчъьй 13,3 эзар тонн сенаж, дьыхкхад 3,6 эзар тонн бакыий витаминни хьоар. Республике Iалашъьча оттаяьра яьлах 21 процент шелковчанаша цIа Iалашъьй, хIаьта сенаж— 20 процент, бакыий витаминни хьоар — 44 процент.

Шелковской района колхозийн совхозийн кхъьегаргIошца доакъаьй толамаша хьехьох доакъар Iалашделга алсамдакха йиш хуьлийта дукха торонаш вай республике йолга.

Цунца цхьана цхьайоча районашца геттара во вIашIтехьлаккхаб доакъар Iалашдара бохх.

ДIадахача кIиргIа Ачхой-Мартановски районе — 326 тонн, Урус-Мартановски районе — 150 тонн, Сунженски районе — 450 тонн, Малгобекски районе 600 тонн мара йол Iалашъьяьш. Хьаьта из геттара ца кIезнига а я.

КIезнига кийчъьй сенаж дIадахача кIиргIа Ачхой-Мартановски, Малгобекски, Шалинскии Урус-Мартановски районашка, хьаьта Гудермеевски, Надтеречни, Наурски районашца вIалла а кийчъьяьш.

Доакъар Iалашде доладелча денз Малгобекски района 106 тонн мара баций витаминни хьоар дьыхкхоан, хьаьта Надтеречни — 75, Назрановски — 99, Шалински — 35 тонн.

Из тайпа доакъар Iалашдара новкъарлоро ю кхоачамбоапаргIа ма-могта сихгIа дIадаха деза цу районий колхозийн совхозийн кулгалхошца, специалисташа, сихъе еза доакъар Iалашдара темпаш.

Йоли кхыдола доакъараш цхьан шерни ах шерах тоъам кхиллал а кхы дуккагIа а Iалашде торо йолаш ба республика юрта боахама кхъьегаргIой. Хьаьта цу торонех дуккагIа тIа пайда эшара ерригача шоай теркам тIабахийта а деза.

Юллаш латта «Шахтерская — Глубокая» яха шахта игтлагIча пятилетка лоарлзмелгIа ярех гIишло я. Цуьг проектни мощность дирга 2100 эзар тонн антрацит баккха аьина лаьрхIа я.

СУРТА ТIА: «Шахтерская— Глубокая» яхача шахтера хьаьха латта лоамагIа сиха хьа «Макеевшахтстрой» трестерча А. П. Любенкова бригада членаш. ХIара бетта планагIа 330 кубический метр лоамагIа чубака безача 500 кубически метр болх уж.

ТАСС фотохроника.

ХАЛКЪАШТА МАШАР БЕЗА

23 июне, делкъа хана, дукха нах гIулбелар Грозиерча «Автоспецоборудование» опытно-экспериментальни завода коллективан, машара Советон СССР машар лорабара Комитетон бакъа тIахьехама тетаьча митинге вIашIагIкхиттабар болхьюй.

— Массера а советски нах машар безаш хиннаб, — аьлар цига кхамаьл деш завода партеком секретара-Кантария Артур-Михайлович, — Коммунистически партеи Советски правительствоа кхддаиъь кхочашъь машар безара яралъара ленински политика. Цох йоккха беркат дьыиид советски халкъа метте, дуненг тIарча дерригача аьамаагIа. Из бакъен долаш тхьаь жтт цу соагIа ца я машъна кхъьегаш сийдача кхоанеига — коммунизме вай долга. Цу политико мелбаьб. Iалхо мел а бу дунен халкъашта юкъера кхочкам. Цакхха и ца хиннача тайпара лакхбеннаб хIинэ-машар безара нийса бекъочкам, ца тIехьа шарта барж машар безарий болам. Агрессе яиэаша сихдаь герз хьадеча хана машара тIехьа лоаттабу кхоьсам хьакъастта лоарлзам болаш бе. Из дика кхетаду советски наха.

Цу тIехьехама кIад кулгаш кIаргIа тIехьийтар болхлоп нох-Кантарице.

— Советски кагирхой массера а хиннаб машара тIехьа, — аьлар завода комсомольски организацице секретара Серебрякоз Вячеслав Алексеевича. — Завода комсомольцаша, бергIача кагирдоша бе рааьа долаш кулгаш хIаргIа цу тIехьехама кIад.

СОАХКАРЧУЛ ДУККАГIА

Цхьан шерах ах шераи кхоачам хиллал доакъар Iалаидара Сунженски района «Путь к коммунизму» колхоза тIехьхьегамхоша республика берригача доакъар Iалашдеришка дьыа кIайкарала бокха теркам тIабохийт Ахтой-Мартановски район «Ленинозовский» совхозе. Хьаьта тамаи а яц. Дуккха хьайбаи да боахаме. Духхьа уьк шера тIехьхьегамхоша планагIа долеи дезаш да 250 тонн дулх, 1650 тонн шура. Уж декхарашъ толамша кхоачаделе йиш хуьлийта кхоачаделе йиш хуьлийтабоаг Iа — тотьмоболаш, дика, тайп-тайпара доакъараш Iалашдар.

ДIайийча дуккхача шерашка тIа тIаьоал буг — люцерна хьоохаи ба хIана совхоза кхъьегамхой. Кхьастта дика кхоачашъе из тIулакх эшаш-дешаш кхъьегаргIо ба уж хIана.

ПхIитта гаг ва доакъар Iалашдеча бригале. Дуккха ба царна кокье хьалъяча, бохкха баьхьа оппаг йолча механизаторгеи тIехьа ца биса гIерташ цоай иэз дIахьочаар деш кхъьегаргIо йолаш механизаторашца. Ишта, духхьала уьк шера мара ра болх бе волавеннаеи Сеноводческа юрта боахама механизаце учащица яьккха комсомолец Хамурзаев - Салман, цуг духхьа тIехьа па бусаш болх беш ба Сергиевскин учащицера кIад бетта пракгикин баьккха курсанташ Матаев Рамзан, Цукаев Iальви, хIаьта кхоьа тракторист Хатуев Сайд-Хусеен юрта боахама техникице дешаеш ва.

— Сенаж йоллача моша доакъар дакъазап, минеральни удобреяеш хьатIакхуьлаш болх бен да уж хIара. Хьаьта баьхьа норма тIехьхочашъера ерриге уйла тIаьхийта кьа а цаьт цаеех йаране. ТIехь тIабогIаеш дика Iалашдеш, дика Iалашдеш, цаиалистан хургIларах са шеко — я, — йоаь Хатуева.

— Люцерна чуоцача кхы болх бен — отметиеш дIа. Уж тIа болх беш ба сварщик Умхаев Лечин мастер-наладчик Хакимов Муэдани. Цар беча балха, тоадеш техника гетгара рааьа ба механизатораш а бригадир а.

Хатуева Iадика я йийца сенаж йоллача вазар со. Минут ха муьтха яг сенаж йоллаш боаккарий а. Халдаиза хьатIаух моша доакъараш йиаз лафеташ тIехьатIаеца тракторашца. Iалаетаи тIара люцерна Iойоаккхаи Тайрбеков Хьамват ва. Iалаьте моша доакъар кIоата чу дIаийбеаи, гусеничии тракторашца из IотоIалеи — Татаев Османи, Идигов Мусан.

Люцерна чуоцаи бохкаху а сенаж кийчъеча а болх дика бу.

Г. ГРУЗИН.

Залпай звено

Соаэка дар из. Бiальстан балхаш дIадолладаале производственни собрани хилар «Герои» совхозе. Цига дийпар бiастан кхашкара балкаш дIадоладе совхоз кийчъяра доза дош, белгалдар ххоачамбоапаргIа сихха дIадахара де дезарш. Балхаш дIадолладара кийчо яра дош совхоза комсомольски-кагирхой звено. Иштта сонаи бир тоаяиза йиса юртбоахама инженеры, техникаи спецаи хьекха, къаьстта терко йир боахаме шекара сеяьда кхеэо комсомольско-кагирхой звено, Вурийтта сас юкъеваьлар цуиа. 20 гектар лаьтта тIа шекара сиела кхее болх хьайбаи кагирхоиз.

Юкъьяиза звено вIашIгIоллаи Iалтгар этгар— звеиоа керте отта — мода хоржаргаа? Комсомольцаша массе а ихьатарга Залпай тойпан цIи цIьакхар. Цун цIиг бIалаи «Да. Совхозе хьакха латтарий муГIарашка йоллаи массеех шера хьайбаIагIш яр шекара сиела лелаеп Абкина. Кьоаь бой ялх а цай тIулакх кIоарта довзэш, балха опыт йоллаи я комсомолка. Цхьаьна совхоза адмииистрацин а роза хIара хIара кагирхой канцаьтарана.

Юхььяиза дукха халоиаш хьалдаиша эггар. Звено йIаиIкхиттаеча кагирхоша юкъе яхаш хIана бай дьяна бараш юхььяиза балха бIаьха бар. Царна кхаи лелаеиуи гоиаал Iомаирца, кхаъьегама кхетам баларуда дIабоаб-лаш бой. Залпас. Бiальстан балхаш дIадолалуи социалистически декхарап тIаиIIаг звеиое хIара гектара тIа 380 центнера дIахоачаш шекара сиела кхее аьина. Атта гIулакх дашар из, звено хIаьтта вIашIгIелла хIлар дIаиIкхиттаеча. Тоъал балхи опыт яра ша тIаиIIаиаи а кхы дохкха-ца данар. Денна доп яхоачаидара дерригача шоай денал дарцIдIаьккхар комсомольцаша. Де дезар Залпас дIа а ъхашш хьииаре дIабоалабелар болх. Этгар» хьаьха звено кхоачаделе кагирхой тергам тIабахийтар сиела дIаера балхаш цIена, агротехиически бокъонаша дIа ма дехха чакхдахара, минералаи удобреишца поазкормка яра, тIоадал дIакъаьстара. Залпас дIаьлиар цхьа барт болаш сиха кхоачашдора звено кагирхоша. Массеех бугг бьяча цхьатарра листа хьатIаьлар сиела. Кагирхой Iадбекара боарем баиер. Цхьаьна-ха, сов хьала дар Iадаяха. Хьалхаька бIарчча яххаи деноп, бетташ дар. Ха машта сатурацеи хьоаи дацар. Цун уйла йора Залпас а. Дагахь кхерзи яр из йокъьа отгарах. Хьаьта из кхийрар хIиа а хьаьх. Иаттаьла мара йоачаи да йоагIаш дехьа дера ахха. Дийлхача а доладелга юкъа мара дехкаиаи доIа, хьаьта дIабийначъа хIиашта хий эшар. Из гуш дар матара еза, IажагIлуш латтача лордех. Кагирхой оарцагIбалар фуиагIа дьа а шоай сиела Iалдарг-яккха, кхаи хиша Iобаде. Дийиьена дIаэтгар бьяиоган. Хьаьга къа эеха довзар. Цхуъуьа лоаккхаи хиииал гIалгIаша из-ца: «Аьлки хьов кхийкхачу гурахьа яй кхеке». Йбаххаи мисеел Iаиа дан аьина доккхийи гударгаи саииа дезеи дар гурахьа чуоца долладаь мерза овлаш. ХIара гектара тIара юкъера лаьрхIа чера 480 центнер йоалар. Совхозе метгеи ерригача Урус-Мартапа районе а боккха хьоккам бар из. Кагирхой, къаьстта шар тхьамада Заипа Iадьхьар дувцина а данар. Ше керте йиттата звеиоца из. Хьаьта йбалла дага ца хиинар хиллар. Керттердар фуд ьыча, из дар кагирхой шоай йиэаз, хьаьпаз тергам болаш, цу гIулакхо цар деган айдар. Тхайца декхарап 5880 центнер йолча метта 7750 центнер шекара сиела пачхьалкхеиа пхиа дIачулаш кагирхоша. Иштта дар цар хьииарах, бартаз, иэаргIоиаи дьииа берзат. Звено кхоачаиа болъзоашта юкъе къаьстта дика кхьекъаргIа белгалбалар мехкарий комсомольцаи Джамалдаева Раисети Идаева Зарани.

Кхы а йоккхагIа а КПСС XXV съезд хиииачуи тIехьатIа звеиое шийна хьалхашка уттаэо планаш. Кагирхой деган Iоздьяка ваи мехка партийин форума решеиеша. Хьамсарца парте хьалхашка оттадьяна декхарапгIу Iайсаевагаи жоп дацалга. Цхьаьна сиела лаьрхIа йоккха хьекъаргIа йоккха сий.

С. АРСАМАКОВ.

ЛАКХЪЕ ХАЛКЪА ТIАХЬОЖАМА ЭФФЕКТИВНОСТЬ

Оаха хоам ма-барра, республика халкъе тIахьожама органийн балхах лаьцна докрIаме кхаьмалх хилар НГIАССР халкъ тIахьожамгIай актива со-брание «КПСС XXV съезда решенеш-ниш Латвийски ССР халкъе тIахьожама организаца партийни кулгалларах» болча КПСС ЦК соцамон гIа ма-лехь-ка республика халкъе тIахьожама организаца хьалхаяьча латтача декхарех» доклад йир КПСС «Нохч-ГIалгIай» обкома шолгIачу секретаре М. Ш. Баматтиреева.

Берриге советски нах санна, — жизнь шу, мехка экономика лаьцна болзача хана айгра, цун оборотоспособность чIогIлгIяра, халкъе вахара хьалаш товарра бохкка программо белгалъяьча КПСС XXV съезде-ллоь уйлашшен гIулаккхашен бах республика къаьхьегамох. Иза программа практически хьоаггIаьчча бохкка лоарIлаьм-ба халкъе тIахьожама организаций. В. И. Ленин бохкка лоарIлаьм хиннах тIедилла гIулакх хьоагIашдар тIатIожамаш лоаттабечча къаьхьегамой кхъезоза дешна. Вай мехка къаьхьамхошна тIахьожам лоаттабу астагра халкъа керттерчо — бохкама вахара, производствам хIама дIа-кхоа декъарш дакъа, пачхьалкхен аппарето бечь бIаьна.

Республика халкъа тIахьожама органашка дакъа лоацап 35 хьар саг ва хIинца. Уж ба хьалха латтача болхлой, цун тIехьой, халкъе боахама специалисташ, пенсионераш — тайп-тайпара хан профессеин, дукха пачхьалкх боахама опыта йолча нах.

Парте XXV съезда решенеш кхоачашъеш, халкъе тIахьожама органаш экономико лешаш, хьоахошлошна йоаь проблемаш кIоагIарга текха, тайп-тайпара зуламашта духьала хьинарг-ра лоарIеш доагIаш бе яьй. Майра ала йиш я пачхьалкхен планаша заданеши хкоачашъеча республика къаьхьегамошна докхача хьоахошлошна йоаь халкъе тIахьожамхой докхка лаьцна да дьина. Уж шера пхе бетта продуцеча реализаца кIел лоаттабу. Уж-пент кроачашъеш Юртбоякъа-ма къаьхьегамхоша дика тIашIехьалькхха хаиначъа чакхдаьккхар ца кхет ДIадоаг балхаш, шера болх боаррабар бIаьсти дIайийнаца культурашта гIулакх дара, хьинаре лел доакъар ца лоаттабар. Уж-шера халкъера квартале республика боахамаша кхоачашъеш дуйл, шура, фуаш доакъар пIалашш.

Цхьабаккха, хIаьта а промышленин предприятеш, колхозий, совхозаш, гIишлошъеча, транспортни организацеи балха кхъе-ш къаьхьегамбоаьдаь ца. Халкъе тIахьожама органаша партийни организацеша докхаяь нохкъостаца ду-ча, халкъе балха денза тIедиралла да эгтара хьалха мичча тайпара ян хуле а хIаман лоаттаяь тIа доал ца дара дуъхьал. Цар еанача сигналехь предложенеки уж тIехьажа шин шера социалистически доалъаьлла лоаттаяь ца да-ла, тайп-тайпара финансан нарушеняш, принцеи ярех кхо бIаь соагIа кхиталлара бохкло дIаьвьяьна гIуоаккхера.

Уж тIехьажа хIна республика халкъе тIахьожама комитето кIоагIта IомаI а лаь шиI заседание пайпал торговлен юрбюстаеча министерстван аппарата балха етилан йала, ялата продукташ управленен «Консерваплодоовощ» объединенен иной предприятеста тIахьожам лоаттабгIах, колхозний ревизионни комиссеша беча балхаш, ницца кхъоле дешаш.

Денале бе бохк СССР 50 шу дизарна шерагIа хIмъяьоза, Ачхой-Мартановски района «Новосельский» совхоза, ницца кхъе промышленни предприятеш, кхъа совхозний - колхозний халкъе тIахьожама группаша.

Цхьабаккха хIинца СССР кхоачашъеча дукха декъарш да халкъе тIахьожамгIай Докладчико белгалъяь, республика бохкама цхьацца лоаттабу зоагIенаш дерриге тIа бIаь ца бIаь. Цхьабоаьдь предприятешен организацешен кхоачашъеш продукци кIиканера бIаьта оасарле лаьцна керттера хьалха тIедиллеме дохк ба кIезча культурай хьоькъам, хьаьбий продукташ-ность лаьцна ма гIулаьх ницца доаллоне а халкъе тIахьожама группашца тIагIертта принципиальность болаш кхоьсам лоаттабгIа уж кхоачашъеш-ний тIедиларга. Масела, дохк овсавле лаьцъера план кхоачашъеннаш завоза. Ногч-ГIалгIай Карантовкабе, Грозненски дьинбетонни конструкцеи ема завода. «Трансмаш» заволо. ХIаьта тешаш тIехьажамаш-ша болгIа терка чу цу фаьлгIа.

Цемент ема заводе эсала карарзяно производственни мощносташ. Бохка ца бетта ца-дат — оборудовани. Дукха балха ха йоаьо. Из деррига гуш бу халкъа тIахьожамчоь Мадарца дакъа, цу хьоахошлошна рашна бабийаь чу, парца кхъосам лоаттабгIа хIама лаш. Изваморс ала йиш я Аргучски йоккхера пилеаш гIелдош. Чечня-ма завода. А Шерипова иIерагIча межкадьта чакхдоахъа завода. Назранояски гIишкотажин гIобанна. Грозненски кога тIехь бечь фабрика. цъаьйогча колхозний совхозаш халкъе тIахьожама гуплаеп а.

Бохкеа пайда беггбар предложенеши мощносташ пайда эхан санна лоаттабу. тешашка халкъе тIахьожамчоь хьажарах. Ницца: «Грозненскогорстроительная эцача объединенеи предприятешца межкадьта юхьбанца халкъера болаш мощносташ 80 процент яраша мара болх бан. Аргуски гIишлой-материалийн гIишлой индустреи комбинат пхе шера 60 хьар кубометр ашъкабетой хьа ца душ йисай. Бахьан — бизза пайда ийнабаш оборудованех.

Халкъе тIахьожама органий лоарIлаьмгIа лодча декъарехцаI да — продукце лакал бахьанех кхоьсам лоаттабар. ХIаьта республике болаш болча 178 промышленни предприятеех 9-не маца арахецаш дикала Зиан йоаь продукци. Продукце кхоалгIа лакъана долларе категореех аттестаци ю. Дидахача шера Грозненски когагIирса фабрике торе аьнна кхъалар II,4 хьар пар малача пахьа ботинкаш. Республика моттигерча промышленности министерстве швейно-тканки объединенеи тIера аразийца 340 малача пахьа хачеш, 390 кхалпахьа кочамаш, 150 джемпер брак йолаш хиннаш. Брак йолаш продукци оратехарах ду-хха зе хул "Консерваплодоовощ», «Чеченоингушстройматериалы» объединенеи предприятешца. Из хIама хиннаш йьлча, иза хиннаш халкъа тIахьожамчоь бохкама тIулгахьаш кIоагIта ца тахкарах, аразалара продукце дикал лакхъара тIагIертта къоьсам ца лоаттабгIах, брак ераштта гонаьва лоарIлоаца хьал ца тIедиллаш.

Уж тIехьажа шераша кIезиг-дукха дикагIа лел капиталын гIишлой хьалъара бетта-ш IомаI бохкаяь хIама а ду-хха кхоачамбоаьшараш да гIишлошъеча организацеи бахьа юкъе. Доклада тIа уж тайпара халкъе тIахьожамхой докхача гIишлой-монтажни балхаш дара пхе бетта пIан 98 процент кхоачашъяьй. 85 гIишлоюн монтажни организацеех ахьш хIама яраша пIан кхоачашъяьш.

Геттара эсала лел межкадьта чакхдоахъа промышленности предприятеш хьалъара рекострукци ярн, «Красный молот» завода фонтанни арматура цехий блок, Аргуски йоккхача заводера цIенош ду завод хьайгIаш леладу комплексаш, нах чIоагIаьлаш цIеноп, культурно-бытовой объекташ хьалъара балхаш.

ХIаьнгIа ба бIаь шоай болх колхозний совхозний халкъа тIахьожамхошца а. Къаьсттина Байла баьхьа хий лелаца лаьттаех пайпа мишта ца хьоажаш апрелех маен шер яха проверкеш. Дукха кхоачашъеш дацъяьлъ гучадаьхар цар. 31 май къаьтIаехчоаш яIалла хий дика хиннаш лаьцнаяр 8 эзар гектар гуралла. Цу халкъа боахама дерриге доакъош терахь хIама тIабийтIар кIоагIрех Iомале, гучачъяьча фактаех нийса заключени ю.

Халкъа тIахьожамхой хьинар дукхахча даьхье предприятеге администрацие уж лаьрIаяр тIайпа да. ССР 50 шу лоаттабера «Трансмаш» заводе «Терек» яхача фирмеп. Из бахьан тесса лелабу шоай болх цигарча халкъа тIахьожама группашца поставеш.

Трибуна тIа ва Ачхой-Мартановски района «Новосельский» совхоза халкъе тIахьожама группа председатель **В. Б. Байдуев.** Халкъа тIахьожама органех парте боаккхо яр къаьста хьаьхьа, яьлар цо, «Латвийски ССР халкъа тIахьожама организаца партийни кулгалларах» КПСС ЦК бахьанехь совхоз ларIлаьмгIа гIалаташ формеш лиъна. ишкъалаташ халкъа тIахьожамга кадраш хоржаш.

Халкъа тIахьожама эффективностгIа лаьцна дар СССР 50 шу дизарна шерагIа Грозненски техничеки химически завода директоре **Ю. Н. Казюпас** дIа кхаьмалх. Пятилетка халкъера шера пхе бетта песпарнего коллективо планаш совгIа 328 тонн полиэтилен, 453 тонн фенол, 757 тонн спирт доаккхад. Цу юкъе доккха декъа да халкъа тIахьожамчоь.

Цхьан хана предприяте халкъа тIахьожама группаша гучадьккхар 327 эзар сома маьта оборудованеи материалийн сверхнорматеал совгIа запасаш складашка уэкилга. Администрацин йIеIаь уж доаккхаш де доагIар лир цу сагнаьс, хIинца уж запасеш 100 эзар сомат тIеэьлаIабар.

Халкъа тIехьажама группашен поставеш доккха новкъосташ дир тоадеш латтача кхо чубалача цIеношта ремонт ира балхаш дика чIагIдаьр. Цо-ловешкен буфеташкен санитарни хьалаш тоадара.

Кхаьмаш ду Урус-Мартановски районера премьер-министр **Л. Т. Миназова.** Уж тIехьажа хана районе халкъе тIахьожамхоша доалуш яйбаь партен кIоагIаргIа

ХІара балха денна—дикала Знак!

БОЛАМ ДІАБОЛАБЬРИЙ ГІУЛАХАШ

Докккий а бехктюхкаме а деххараш да парте XXV-ча съездо советски наха хьалхашка оттадьраш. Уж кхоачашдаро хІара болхлочунгара дІадех овсаре кхаьхьегІлга. «Вайна дика хов белгалдаьча доазонашка кхачар духьа вай массане духха а тІатеІІа а кхаьхьега дезаргдолга, — белгалдьккхир Л. И. Брежнева—«...чоагІде а лораде а деза съезд хилале хьалхарча яхьо хьакхелла дола дог - уйлеи кхаьхьегама ритми».

Съезд хилале хьалхарча деношка СССР 50 шу дизара цІерагІча Грозненски химически завода болхлошта юкъе баржа болабелар «ХІара балха денна — дикала Знак» яхача девизагІа дола патриотически болам.

Социалистически яхь вашТехьхьяккхара кердача тайпара бола из болам тахан шерра хьаллашцаб вай республика. нтташ йолча промышленни предприятеишкарча эзараш болча кхаьхьегамхоша. ХІаиз «ХІара балха денна — дикала Знак» яхача девизагІа социалистически яхь лелаеш я Грозиера 40 эзар болхло вола 63 предприят. Царна юкъе ва яхь эзар гаргга коммунисти нь пъ эзар гаргга комсомолецш.

Ухх оагІо тІа оаха дувца лаьрхІад из башха-дика болам дІаболабаьча СССР 50 шу дизара цІерагІча Грозненски химически завода кхаьхьегамхоша социалистически яхь лелаеш я 16-ча цехера «Гъсмена коллектив.

Социалистически яхьа итогаш ешъ я 16-ча цехера «Гъсмена коллектив.

ЮХЬИГА ТІА ЛАТТАРАШ

ХОВШ да, моллагІча производствин хьалхара организацеиннн дацнаьа бригадин гъмешин йолча.

Цунга хьежжа химически заводе вашТехьхьякхача «ХІара балха денна — дикала Знак» яхача девизагІа болча эффективности дикаин лакха хилийтар духьа йолча социалистически яхье дакъа лоаназар воДекси хтара «Знак» дІайолаш дар сменай (бригадай) коллективашкара лаьттанера нийсаниа кхо хІамаг1ъ деше а, уж кхоачашдар духь яхье кердга формаш дехь ешаш да.

ХІара ерригача заводе а химический болам хьал мел лаьцача республика кхиболча промышленни предприятешка а берригаш дика кхийтъ баьнна йолча дайнаьча баьча балха оценкаш чоттаеш мах а беш яхь этогаш яра боккха пайда болалагаз. ХІаьта охьоиаш да тІлаьхьа духьалбараш а кхиига бинар. Ух кердача тІлаьхьа ца хьаха духьала а доахьа хиннаршта юкъе кертгердар ер дар: «Денна «Знак» а деттадуш та сендуьлу боаерьга вай. Цуа дикагІа дешеН дика «ХІара тІа оха уж этогаш ец хиднаш».

Цъьяннена бакъдъар уж. Смена шиЙ балха мах бе гулдуча «пятиминутка» вайна чекденна «Коллектив хьалхаяхьа хилаш йола хоалам болча да «Знак» да уг собранеп хилар чуерам болиш дар. Цъьабаста та, из а терокдатъ ер Мадбазвьрача, «Муш — бІаьча, дош — дошаш» яхача кицата хьежжа «интенсивтех» лолиеп чуоиаш болаш. Цъьуьрга цъа хилаш дайтар коллектива шиЙ кагда дар. Из вашТехьхьякхо тарагІаьнна завода техкиика. Цъьуьрга цъа гІулдаьга хьалха тиннаршта а хІара гуш да чу шиЙ хаиначъа дагадохи пайда хьабоаиаш «Знак долге.

Ишшта бокъбой загабулаш, шоашта тет-ктгар цъьана къь, къегаш бола пах вашТехьхьятгача собране духьал дІаоалаш сеза болам къьагІаьчаш юкъенкор № 16 йолча цеха коллектив а Цъьабаьхьа хиннар кечъар а чъал чи-лаьрдой ер гІулаьх, хьожжарга ер пайда ткеиаг, берг болча пайдаиза. Из хІамаи саготе хьаьнна кьаьх уйла кер чу а хьаьнна. Цо ер гІулаьх цъьалаьр, из пайдане хІама долга хьетадалъуа тІехьарга. 12-ча цеха коллектно сайна ду цеха болхлоше цъьа хІамо харшъьа пхиъ пхиъ. Хіара дийнаьча бола дайнаьча баьча балха оценкаш чоттаеш мах а беш яхь этогаш ярах боккха пайда болалагаз. Хіьта охьоиаш да гІулаьхьа духьалбараш а кхиига бинар. Ух кердача гІулаьхьа ца хьаха духьала а доахьа хиннаршта юкъе кертгердар ер дар: «Денна «Знак» а деттадуш та сендуьлу боаерьга вай. Цуа дикагІа дешеН дика «ХІара балха денна — дикала Знак» яхача девизагІа болча

Доазол дехьара

КОГАШЦА «КХАЖ» ХIАНА ТУВС ИЗРАИЛЬТЯНАША

«Сионисткан доктрина пайдана йоазача йоалаш латт», – дIахкайкадир Израиле барХI шу дахькхача канадски телевиденне корреспондента Джим Ледермана.

— Киессете хоржамаш хIинд цхьа шуи ах шуи дисан, бакъда израильтянаш хIанзле а «когашца кхаж тоссаш ба».

Уж тIехьхарга шеранна иммиграцеш кIезигауш латт Израиле. ХьатIаухачуа дуккагIа нах хIара шера дIаоуз.

Израилех лаьрхIача передача тIа цигарча бакъдолчун бесам тIагIоргбоаца супт оттаду Ледермана. «Дега хьамсарча лаьттан тIара байдза дIа хIана уз?» – хетт Ледермана. ДIаух шигара хьал ваха йиш йоалаш йоландаь. Шу барХI шера Тель - Авива дIатаррала гIийрхар со, дуц канадски корреспондento, бакъда, дуккагIа доккха израильтянни санна мехкара нах да бесам боагIор са. ТIом ца хьоахаваха а, массазара санна йолча лакказ а хьеграш ба цигара дуккагIа бола нах. Дезала бюджетах ваха геттара а лаьрхIа я. Комбината мехтта цхьан лийнахьа а товарий мах ашан массех кхасса хуьлалу.

Кхартира этгара халагIа бола проблема я. Кхартира лаца йиш ш Израиле. Из эша сза, цу тIулаяха лаьттан участток «кхаж» ешаз. Цох IалаьматтедуккахачеаноТ ба кубинцаш ломабе бахьхача советски специалистий йоккха группа. Комбайнерша кюкье кIоргажа социалистически яхьа итогаш йир, иСерашхьаш кхоргаш.

Кубин СССР-ся кIаманан байраххаш тIелаттача президиума стола цхьанна тIехьа шолагIлаьар волаш хьатIаух кубинскийн советски механизаторш. Царна юкье ба ГIорбалина комбайнераш Хесус Дельгадо, Педро Гарсиа, Вентура Лопес, советски специалисташ — А. Заикин, А. Гришин, дуккха кхиберш. Царца дIатеп сийлен грамоташ совгIаташ.

**Гаьрс дIхьанноча кIаманаз хилар тха. Из ва Окорочков Михаил Иванович, Ухтомске пIерта гIо юрубсахьа машинаш-еча Люберецки завода механик-сборщик. Цу заводе гулъяр хIанз «КТП-1» яха комбайнаш. Кубински доттагIаш та Окорочкове повкъостал дIадз корда комбайн кIарарезае, ремонт е а пхиша болх бе в кубинскин специалисташ Исмаиль Гарсиа, Исидро Гарсиа, Исидро Гарсиа, Исидро